

ezéljából, s a két lemérésből eredő átlagszélesség lesz ugy a vevőre, mint az eladóra végérvényesen irányadó. — A selejtezés a szállítási helyen az eladó költségén eszközöltetik, kivéve a „monte vergine“ gyanánt eladott árut. — A dongák ára 100 vagy 1000 drb szerint állapittatik meg; alapul vétetik fel az u. n. normál-donga $0.98\text{ m} = 36''$ hosszúsággal, $27\text{ mm} = 1''$ vastagsággal és $108-162\text{ mm} = 4-6''$ szélességgel; a többi méretosztályzatok erre reducáltatnak, vagy pedig ezek mindegyikére külön árak állapittatnak meg. — Ha más megállapodás nem történt, a dongák ára az eladó raktárából, osztrák értékű készpénzben levonás nélkül értendő. (Vége köv. a jövő füzetben.) (Közli: *Jankó S.*)

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény a folyó 1894. év tavaszán megtartandó erdészeti államvizsga tárgyában.

A tavaszi erdészeti államvizsgálat folyó évi április hó 23-án és az erre következő napokon a fennálló szabályzat értelmében Budapesten, az országos erdészeti egyesület székházában, délelőtti 9 órakor fog megkezdetni és folytatólag megtartatni.

A vizsgára jelentkezők felhivatnak, hogy a vizsga letehetésére nyert engedélyt a vizsga kezdete előtt a bizottság elnökének bemutatassák.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

Különfélék.

Csehország erdőgazdasága 1893-ban. A „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung“ f. évi 11. számában P o m p e erdőmester Csehország erdőgazdaságának 1893. évi állapotáról figyelemre méltó cikket közöl, melyből talán nem lesz

érdektelen egyet-mást az „Erdészeti Lapok“ t. olvasóközönségének szives tudomására hozni.

Az 1893-ik év elején a cseh fakereskedésre nézve kedvezőtlen állapot uralkodott, különösen a németországi forgalmat illetőleg mindaddig, míg az ismert katonai javaslat törvényerőre nem emelkedett.

Ezután kedvező fordulat állott be ugyannyira, hogy a Németországba szállított vastag épületfánál 2—3%, a vékonyánál 1.5—2% áremelkedés mutatkozott.

Az épületfára alkalmas szálfáknak, az erdőn fizetett átlag árai a Moldvamenti erdőségekben a következők voltak :

10—15 cm	középtm.	lucz f.	m^3 -enkint	4	frt	40	kr.
10—15	„	erdei f.	„	3	„	50	„
16—20	„	lucz f.	„	5	„	—	„
16—20	„	erdei f.	„	4	„	—	„
21—25	„	lucz f.	„	6	„	50	„
21—25	„	erdei f.	„	5	„	25	„
26—30	„	lucz f.	„	8	„	20	„
26—30	„	erdei f.	„	6	„	50	„
31—35	„	lucz f.	„	9	„	—	„
31—35	„	erdei f.	„	7	„	50	„
36 és több cm	„	lucz f.	„	10	„	—	„
36	„	erdei f.	„	8	„	—	„

A kemény tűzifa ára 5—6%-kal, a lágýé 10—15%-kal emelkedett az 1892. évi árakkal szemben, minek oka a rendkívül szigorú tél volt. A tűzifa-készletek teljesen elfogytak s bevételre volt szükség. A szénfa ára, az angol és német nyers vas nagy árcsökkenése következtében 10%-kal szállott le.

Az erdősítésekre nézve az 1893. év Csehországban is kedvezőtlen volt, a mennyiben egyfelől az erős téli fagy сყო' különösen tölgy-, de számos fenyő-csemetét is tönkre

tett; a márcziustól juniusig tartott nagy szárazság pedig másfelől az új erdősítések 30—50%-át elpusztította. A hosszú ideig tartott esőhiány 10—15 éves fiatalosokban is sok helyen jelentékeny kárt okozott. Legtöbb elszáradt csemete volt található az agyag-pala közetfelett nőtt fiatalosokban.

Az erdőre káros rovarok közül az apáczarovar Csehország déli részében még mindig előfordul szórványosan, úgy, hogy irtása ismét tetemes költségbe fog kerülni. Pompe erdőmester azt hiszi, hogy a küzdelem a rovar ellen még 2 évig is el fog tartani, holott az az északi vidékek erdőségeiben már teljesen kiirtatott.

Az ország nyugati erdőségeiben egy eddig alig ismert zöhér-faj lépett fel, t. i. a *Lyda hypotrophica* (Gesellige Fichtengespinnst-Blattwespe). A *Hymenoptera*-k rendjébe tartozó ezen erdőpusztító már 8—10 év óta jelen van a Csehországgal határos bajor államerdőkben s innen származott át a plani, tachau-i és waldheimi uradalmakba.

Noha a *Lyda hypotrophica* már néhány év óta pusztít Bajorországban, mindazonáltal a legujabb időig azt sem tudták róla, hogy nemzedékét 2 év alatt hozza létre; 1893-ban hernyóállapotban a talaj felső rétegében és a moha alatt volt elrejtözve, miért is ez évben károsítás nem történt. Az eszközölt vizsgálatok szerint m^2 -enkint a bajor határmenti erdőkben 2—200 drb volt található a talaj felső rétegében és a talaj-takaróban; 1894-ben tehát mindenesetre nagy számban fog pusztítólag fellépni, de remélhetőleg sikerülni fog a nagyobb károsítás megakadályozása már azért is, minthogy 1893-ban sertések behajtása, a moha és alom eltávolítása, valamint a fák enyvezése útján az ismert óvó-rendszabályok megtétettek.

Az erdészeti szakoktatást Csehországban kizárólag a

weiswassereri erdészeti tanintézet nyújtja, melynek 25 tanulója kapott 1893-ban végbizonnyítványt.

Azon tanintézeti tanulók vizsgáihoz, kik az egy évi önkéntességet államköltségen óhajtják leszolgálni, a cs. kir. földmivelésügyi ministerium évente kormánybiztost (Regierungs-Commissär) küld ki. 1893-ban Pompe erdőmester volt a kormánybiztos.

A csehországi államvizsgáló bizottság 1 elnökből, 1 helyettes elnökből és 2 tagból áll; a helyettes elnök egyttal vizsgáló biztos is. 1893-ban 20-an jelentek meg a vizsgán. Az államvizsgálat tárgyai: erdészeti felmérés és térképezés, faméréstan, erdőrendezés és becslés, erdőérték-számítástan, erdészeti építészet, erdőtenyésztéstan, erdő-használattan, erdő- és vadászati védelem és végre szolgálati szabályzatok és utasítások.

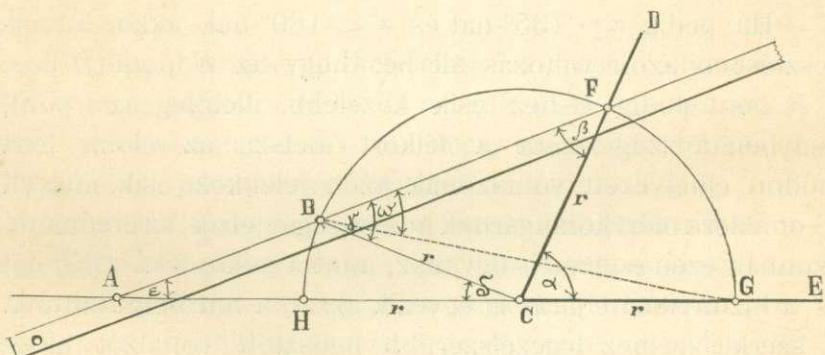
A cseh erdészeti egyesület évente nagyobb kirándulásokat rendez; így 1893-ban Schwarzenberg herczeg wosliki erdő-ségeiben tartotta közgyűlését.

Pompe erdőmester szerint az erdőgazdaság lassan ugyan, de állandóan előre halad, mert az erdő hasznos-ságának ismerete hova-tovább jobban terjed. Ezt elő-mozditja az egyesület is a szakismereteknek népszerűvé tétele által, a mennyiben számos, a nép egyszerű nyelvén írott, az erdőszetre vonatkozó füzetet és röpiratot oszt ki.

Az országos földmivelési tanács (Landesculturrath) pedig ingyen csemetéket és vetőmagot oszt ki a gazdasági egyesületek útján a községeknek. 1893-ban összesen 1 milliónál több csemete és 102 *kg* különféle mag osztatott ki. (Közli: *Ratkovszky K.*)

Szögek harmadrészének szerkesztése. Az Illustr. Ztg. egyik legutóbbi száma a szögek harmadrészének szerkesztés

utján való meghatározását ismertette. Esetleges használat végett az érdekes és igen egyszerű eljárást a következőkben mutatom be. A szög (α) egyik szárát (CE) a csúcsponton túl meghosszabbítjuk s azután a szög csúcspontjából, mint középpontból, tetszés szerinti körzö nyílással (CG) félkört írunk le úgy, hogy a szög sikja a félkörbe essék; ezután a környílást vagyis a félkör sugarát átvisszük egy vonalzóra élére; ha most a vonalzót úgy fektetjük, hogy éle keresztülmeny azon ponton, hol a szög másik szára (CD) a félkört metszi (F), a reá vitt sugár egyik végpontja (A) a félkörön túl meghosszabbított első szög szárral, másik végpontja (B) pedig a körívvel vág össze, akkor a vonalzóra élle mellett húzott egyenes és a meghosszabbított szög szár által képezett szög az eredeti szögnek $\frac{1}{3}$ -át teszi. Ezen állítás bizonyítása a következő:

$DCE = \alpha$ az adott szög.

$CG = CF = CB = r$ a tetszés szerinti sugár;

$AB = CB = r$, ennélfogva az ABC egyenszáru háromszögben $\varepsilon = \delta$; $\gamma = \varepsilon + \delta = 2\varepsilon$, mint a háromszög egyik külsője.

De $\gamma = \beta = 2\varepsilon$ a BCF egyenszáru háromszögben;

Telefon az erdészet szolgálatában. Egy negyedév óta gróf Andrassy Tivadar hesdái hitbizományi erdőuradalmát Kolozsvárral telefonhálózat köti össze.

A telefont az uradalom és a Jára vizi gőzfűrész bér-
lője, a bécsi Frenkel fakereskedő cég, közösen állították fel. Összeköttetésbe lépett ennek következtében egyrészt a Magyar-Fencsen lakó erdőmester, a gőzfűrész és a Jára vizi alsó-, valamint a Debrini felső-kastélylyal; mindkettőben egy-egy erdőőr lakik; másrészt a gőzfűrész intézősége Kolozsvárral és az erdőmesterrel. Az egész hálózat mintegy 90 kilométer hosszú.

Reánk, erdészekre, legérdekesebb minden esetre az a körülmény, hogy az erdőmester a védkerületükből hazaérkező erdőőröktől minden nap, este, pontosan megkapja jelentéseiket és ha kell, azonnal intézkedhetik; nem történhetik semmi, a miről azonnal tudomást nem szerezne.

A telefon-berendezés kényelmes és épen olyan előnyös is; a szolgálat érdekének megfelelően minden intézkedés azonnal megtehető és nem szükséges többé az erdőőrök heti jelentéseiket bevárni.

A kezelés egyszerűségénél fogva is ajánlható a telefon-berendezés különösen olyan nagyobb erdőuradalmakban, a hol az usztatás és tutajozás érdeke a duzzasztó vizművek pontos működését, nyitását és újból való elzárását követeli.

(Közli: *Ercsényi Béla.*)

Hogyan védelmezzük meg a magokat a madarak és rovarok ellen? Erre a kérdésre Lacande a következőleg válaszol: Ajánlatos a magokat elvetés előtt vízből és (mintegy 25 %) ásványolajból álló keverékben megfürösztetni és 12 óra hosszáig benne hagyni. A finomabb magokra nézve egy másik folyadékot ajánl, mely *Quassia amara*, *Gentiana*

keverékéből áll és melyben a magvakat egy óra hosszáig kell áztatni. Használják még a kámforport is, melylyel a magvakat behinteni szokás. (Közli: *Molnár Gy.*)

Egy kaliforniai faóriás. A chicagói világiállításon egy kaliforniai faóriást állítottak ki: *Sequoia giganteát*, melynek törzse 30 m hosszú és kerülete 23 láb volt. Ez a fa három részre volt fűrészelve, hogy könnyebben elhelyezhető legyen. A Fresno Countyban még több ily óriásfa található, egyes példányok 33 láb kerülettel is bírnak. A faóriás kiállítása több ezer dollárba került, a mennyiben az erdőből való kiszállítása céljából kénytelenek voltak két öl széles utat készíteni, hogy az országuira valami óriási kocsin kihurcolhassák. (Közli: *Molnár Gy.*)

Sciadopytis verticillata (japáni esernyőfenyő). Ezen fanem a hatvanas években ültettetett el a mariabrunni kísérleti növénykertben. A fa árnyék-kedvelő, mely az északi vizes, fenyő-tenyésztésre alkalmas helyeken kitünően nő. A legkülönösebb módon dugványozás által gyorsan tenyészik. Az esernyőfenyő a fagy iránt érzéketlen. Növekvése gyors és kitartó. Fája fehér és fénylő, kemény, szívós. Eddigéle csak kis mennyiségben fordul elő a mariabrunni fűvészkertben. Nevét lombozatától nyerte, mely esernyő-alaku. (Közli: *Molnár Gy.*)

Erdőirtás az Egyesült Államokban. Az amerikai erdők borzasztó irtásáról érdekes képet tár fel az „Illinoai ujság“, mely egyes példákat is hoz fel arról a rémitő pusztításról, melynek az amerikai erdők évente alá vannak vetve. Így például említi, hogy a Washington államban, a Skagit folyó partja környékén, egy óriási faraktárt rendeztek be nem régiben, hová havonként egy millió méter tűzifát szállítanak. A Skagit folyó mellékén öt ilyen faraktár van már, hová a lefolyt 1893. évben 25,000.000 köbméter

fenyőfát szállítottak. Ez csak egy pár példa a sok közül. Az erdőséggel borított Puget és Cascad tartomány faraktárakkal és fűrészmalomokkal tulon-tul el van árasztva. Kalifornia, Idaho és Montana vidékén az erdők java része el van pusztítva. Ha a pusztítás ily mérvben fog tartani, úgy az egész nagy keleti határlánczolat kopárrá válik és olyan lesz, mint a Dacotas-prairie, melyet a megduzzadt folyamok egyre árvízzel árasztanak el, miknek forrását ismét csak a túlmértékben elpusztított erdőségek hiánya okozza.

(Közli: *Molnár Gy.*)

Változások az erdészeti szolgálat körében. A földmivelésügyi m. kir. minister a következő erdőtiszteket nevezte ki: I. A kincstári és községi erdőket kezelő személyzet létszámában: *Erdőmesterré*: Kuzma Gyula ellenörködő főerdészt a zágrábi kir. erdőigazgatósághoz. *Ellenörködő főerdészsze*: Würth Ede kezelő főerdészt a zágrábi erdőigazgatósághoz. *Erdészekké*: a következő m. kir. erdészjelölteket: Martián Liviust a lipótvári főerdőhivatalhoz, Molnár Imrét a nagybányai főerdőhivatalhoz, Héjas Kálmánt a székelyudvarhelyi erdőhivatalhoz, Bodor Gábort a varannói erdőgondnoksághoz és Lehoczky Györgyöt a vinkovcei főerdőhivatalhoz. Végül Sztavács Norbert ideiglenes minőségben alkalmazott m. kir. erdőtisztet a szepes-ófalusi erdőgondnoksághoz. *Erdészjelöltekké*: a következő I. oszt. erdőgyakornokokat: Bartha Gábort a szászsebesi erdőhivatalhoz, Bihari Ödönt a lippai főerdőhivatalhoz, Ebergényi Bélát a beszterczei erdőigazgatósághoz, Hrabovszky Kelement a bártfai erdőgondnoksághoz és Pászthy Ferenczet az otočaci kir. erdőhivatalhoz. *I. oszt. erdőgyakornokká*: Pöschl Ferencz okl. erdészt a nagyszőlösi erdőgondnoksághoz. *II. oszt. erdőgyakornokokká*: a követ-

kező műszaki díjnokokat, illetve végzett erdőakadémiai hallgatókat: Bund Károlyt a besztercebányai erdőigazgatóságához, Zathureczky Vilmost a m.-szigeti erdőigazgatóságához, Gróhmann Józsefet és Prohászka Mátyást az ungvári főerdőhivatalhoz, Krausz Ernőt a pozsonyi erdőgondnokságához, Krippel Mórt a gyergyó-szt.-miklósi erdőrendezőséghez, Kolozszy Imrét a zsarnóczi erdőhivatalhoz, Szabó Ignácot és Batta Ferenczet a szászsebesi erdőhivatalhoz, Joós Eleket a sepsi-szt.-györgyi erdőhivatalhoz, Tarsoly Árpádot a kolozsvári erdőigazgatóságához, Bögözy Antalt a lippai főerdőhivatalhoz, Selymesy Ferenczet a löcsei erdőgondnokságához, Boór Károlyt és Stenczl Zoltánt az otočaci erdőhivatalhoz, Hinfner Györgyöt és Hajdú Rezsőt a vinkovcei főerdőhivatalhoz, Suszter Rezsőt a zágrábi erdőigazgatóságához, Jakab Istvánt a vinkovcei főerdőhivatalhoz, Bogsch Árpádot a zágrábi erdőigazgatóságához. II. Az állami erdőfelügyeleti személyzet létszámában: *III. oszt. alerdőfelügyelővé*: Kolossy Béla m. kir. erdészt az ungvári kir. erdőfelügyelőséghez. *Főerdészekké a szakiskolákhoz*: Theodorovics Ferenczet a királyhalmi erdőőri szakiskolához és Török Sándort a vadászerdei erdőőri szakiskolához.

Halálozás. Hideghéti Bittera Géza m. kir. erdőgyakornok (Ungvárott), az orsz. erd. egyesület rendes tagja, meghalt. Béke poraira!

Egyesületi hirdetések.

Az „Erdőhasználattan“ kézikönyvének Szécsi Zsigmond m. kir. erdőtanácsos, erdőakadémiai tanár által átdolgozott s bővített II. kiadásának ára épugy, mint az I. köteté volt, az Országos Erdő-